

Ishaja vsaki dan.

Tadi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 2. uri zjutraj.

Pesmične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Klase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. sveder. — Cene oglasov 16 st. na vrsto petič; poslanice, smrtnice, javne zavzame in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vsa leta 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštne-hranilnični račun št. 652.841.

Vojna na skrajnem Vztoku.

(Brzobjavne vesti.)

Japonci mislijo obdržati otok Sahalin.

LONDON 11. »Times« poroča iz Tokija: Japonska vlada je izdala oglas s pozivom, naj se predloži ponudbe za dovo ljeenje ribarenja v okrožju otoka Sahalina za dobo do konca leta 1906. Na ta način daje Japonska indirektno najznanje da hoče Sahalin obdržati.

Dogodki na Ruskem.

PETROGRAD 11. (Petrogr. brz. agent.) Manifest glede zakona o državni dumi ne bo objavljen, kakor so to trdili listi, jutri, marveč v poznejšem času. Govorice o potovanju carjevem v Moskvo so popolnoma neosnovane. Car je včeraj obiskal šotarišče v krasnem Selu.

MIROVNA POGAJANJA.

PORTSMOUTH 10. (Reuterjev biro.) Japonci so Rusom pisмено uroili mirovne pogoje. Rusi se bodo o mirovni pogodbi posvetovali ter odgovorili čim prej. Med tem je bila konferenca odgledana.

PORTSMOUTH 11. Reuterjev biro poroča iz Portsmoutha: Glavne točke japonskih pogojev so: plačanje vojne odškodnine, katere znesek se določi pozneje in odstop otoka Sahalina. Beseda inlemniteta se ni rabila, ampak beseda povrnitev.

LONDON 11. Reuterjev biro poroča iz Portsmoutha: Nadaljni mirovni pogoji zahtevajo, da odstopi Rusija zakup poluotoka Liaotung, da se popolnoma umakne iz Mandžurije ter Kitajski zopet odstopi vse privilegije v Mandžuriji; nadalje da prizna Rusija »odprta vrata«, da odstopi Japonski kitajsko vztočno železnico južno od Harbina, dočim ostane glavna črta v Vladivostok v ruskih rokah, da Rusija prizna protektorat nad Korejo, da prizna Japonski pravice do ribarenja v vcdah ob Sibirski obali severno od Vladivostoka tja do Berinskega morja, da prepusti Japonski internirane vojne ladje ter da se pomorska ruska sila na skrajnem Vztoku omeji.

PORTSMOUTH 10. Početkom današnje se je Witte izročil formalno spis o svojem poverljivem pismu, ki je včeraj izostal. Ker niso Japonci ugovarjali, je bil spis vsprejet na zapisnik. Vprašanje o pooblastilih je bilo na seji tako urejeno, da ne bo v bodoče glede tega vprašanja več nikakih težkoč. Witte je mirovne pogoje brzobjavno sporočil v Petrograd. Seja je trajala dve uri ter se je vršila popolnoma prijateljsko.

PARIZ 11. »Matin« poroča iz Petrograda: Dobro informiran Rus je zstrdil, da je utis, ki so ga mirovni pogoji napravili

na ruske pooblaščenec in na carja Nikolaja, neugoden. Ne meni se, da se prekinajo pogajanja, ampak sodi se, da se bodo ista najbrž zavlekla.

PARIZ 11. »Matin« poroča iz Portsmoutha: Witte je brzobjavil carju pogoje, ki so jih stavili Japonci. Konferenca je bila odgledana, da se počaka odgovor carjev. Druga pa pravi, da je bila odgledana, da Rusi preučavajo mirovne pogoje ter da najje čim prej odgovore. Gotovo je, da so pogoji napravili na Witteja neugoden utis. Med tem je predsednik Roosevelt odpotoval v Miskebare (Penslvanija), kjer bo na shodu katoliških društev govoril proti alkoholizmu.

LONDON 11. »Daily Telegraph« poroča iz Portsmoutha od 10. t. m.: Rusi so na konferenci, prerojevalje poverljiva pisma japonskih pooblaščenec, konstatovali, da zahteva m'kado, da se mora vsako sporazumljenje, ki ga sklenejo mirovni komisariji, predložiti njemu v pretra, dočim je ruski car svoje mirovne komisarije pooblastil, da zamorejo v njegovem imenu zahtevati in vsprejemati pogoje in privoljenja, tako da car že v naprej odobri vsak sklep, ki ga isti podpišejo. Vseled tega je Witte takoj ob pričetku današnje seje izjavil, da se Rusi nebrž ne bodo posluževali njim danega pooblastila z ozirom na podpis mirovne pogodbe, ne da bi prej vprašali carja. Na ta način so poblastila izjednačena.

PORTSMOUTH 11. (Reuterjev biro) Preden je baron Komura uročil mirovne pogoje, je zagotovil Witteju in Rosenau, da so isti zmerni ter da se nadeja, da jih Rusi vsprejmejo kakor podlago pogajanj. Witte je odgovoril zelo resno, da se tudi on nadeja, da utegne priti do trajnega miru.

NEW-YORK 11. »New-World« poroča: Ko so Rusi dobili japonske pogoje, so brzobjavili tvrdki Rotschild v Pariz in neki banki v Antwerpen, na to so pogoje brzobjavim potem sporočili v Petrograd. »New-Tabana« poroča, da se zamore na temelju informacij iz dobrega vira zatrditi, da ni Rusija le prpravljena plač ti primerno vojno odškodnino, ampak da je že storila korake, da dobi potrebno svoto, potem ko je zvedela za znesek odškodnine.

Brzobjavne vesti.

Minister Goluchowski.

ISL 11. Minister vnanjih stvari grof Goluchowski je bil danes vsprejet od carja v avdienco.

Ogrska koalicija in splošna volilna pravica.

BUDIMPEŠTA 11. — Vodilni odesk združene koalicije je glade poziva ljudskih shodov, naj stranka, pustivši na stran vojaško vprašanje, stremi za splošno volilno pra-

vico, izjavil, da ni koalicija na volitvah tozadevno ničesar obljubila. Vlada hoče s splošno volilno pravico le oslabiti narodna stremljenja.

Splošna volilna pravica na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 11. Vodilni odesk koalicije se je na današnji predpoludanski seji posvetoval najprej o pozivu, ki je dospel koaliciji od raznih shodov, naj, pustivši na stran vojaško vprašanje, dela za uredničenje splošne volilne pravice.

Orkan v Sedanu.

PARIZ 11. Včerajšnji orkan je v Sedanu in okolici napravil za štiri milijone frankov škodo, samo v Sedanu se ceni škoda na poldrugi milijon frankov. Mestni park in pokopališče sta popolnoma uničena. Eaa ženska je bila utita. Število ranjencev je znatno.

Francozka eskadra v Portsmouthu.

LONDON 11. V portsmouthkem arzenalu je mestni župan pozval okolo tisoč angležih in francoskih častikov na obed. Župan je napil francoskemu brodogvju, nakar se je admiral Caillard zahvalil za vsprejem eskadre ter rekel, da kanal La Manche ne loči Francozke in Anglije, marveč da ju združuje.

Romunski kralj.

BAD GASTEIN 11. Govori se, da pride romunski kralj semkaj dne 20. t. m.

Grof ponesrečil.

INOMOST 11. Grof Forni je v Cesarekem gorovju ponesrečil. Danes so ga našli mrtvege.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 11. Na prvi seji skupščine je bil predsednikom izvoljen Luba Davidović, člen samostalne radikalne stranke.

Dalmatinske občinske volitve.

ZADER 11. Včeraj so bile občinske volitve davišne. V vseh volilnih razredih so bili izvoljeni pristaši dosedanje občinske večine. Hrvatska stranka se volitev ni udeležila.

Angleški parlament.

LONDON 11. Parlament je bil odgledjen s prestolnim govorom, v katerem se konstatuje da vladajo prijateljski odnošaji z državami. Prestolni govor izraža tudi nado, da dovedejo japonsko-ruska pogajanja do trajnega miru.

Nemški katoliški shod.

STRASSBURG 11. Do včeraj se je za nemški katoliški shod zglasilo 33.000 vdeležnikov. To je največe število, ki ga je tukaj kedaj dosegel kak katoliški shod.

Razsodba v kazenski pravdi Murri.

TURIN 11. V kazenski pravdi Murri-Bonmartini so bili obsojeni: Tullio Murri, dr. Naldi na trideset, Rosa Bonetti na sedem, dr. Secchi na deset, grofica Linda Bonmar-

— Resnica je, je potrdil stari križar, ali živane, ne obupaj, pride dan sodbe in osvete, ko se bo vedelo, kaj je pravica, kaj krivica.

Živan je skočil po konci, položil roko na srce, privzdignil desnico svojo ter rekel svečanin glasom:

— Da, vedelo se bo, kaj je pravica, kaj krivica. Mnogo sem pretrpel jese radi občega dobra, ljute so dogodki zasekali rane do dna srca mojega, ali Bog mi bodi priča, da ne klonem niti sedaj, da bom do Boga dvigal svoj glas, ako ga ne bodo hoteli slušati pozemski kralji, kakor poprej hočemo zopet dvigati smeje svoje glave in razbojni- kom preide volja, da bi udrali semkaj še drugikrat.

— Amen, tako bodi, je rekel stari križar.

— Za sedaj z Bogom, otroci moji, grem v svetovalnico, da bomo od bana zahtevali pomoč in da se pripravimo pod orožje; a ti Filip reci Berislavu, da mi določi dan, ko ste sklenili kreniti od tu z Angelijo, da bo vse

tini na deset let ječe. Tullio Murri in Naldi sta vrhu tega stavljena za 10 let pod policijsko nadzorstvo.

Skandinavska kriza.

KRISTIJANIJA 11. Delajo se priprave za splošno ljudsko glasovanje prihodnje nedelje. Udeležbo obžuje ne le velika razdalja, ampak tudi to, da so mnogi volilci sedaj v poletnem času na ferijalnih potovanjih, deloma so tudi odsotni kakor mornarji in ribiči. V goreh h krajih se mnogo kmetov nahaja tudi po planinah. Vsiu temu je pričaakovati velike udeležbe. Volilcev je 450.000; od teh jih je na zadnjih volitvah glasovalo 52 odstotkov. Sedaj utegne v mnogih okrajih priti na volišče vsak volilec. Politične stranke so povsod složno na delu. Slab utis je napravilo, da je bila v deželo poslana množina švedskih proglovov na norveškem jeziku, v katerem žugajo nevednemu delu prebivalstva z velesilami, ako vztraja Norveška pri svoji samostojnosti.

Španski kralj.

MADRID 11. Listi potrjujejo, da odpotuje kralj Alfonz iz Madrida v Berlin meseca novembra.

Bojkot ameriškega blaga v Kitajski.

WASHINGTON 11. Glasom brzobjavke ameriškega generalnega konzula v Šangaju, je trgovska zbornica v Šangaju izjavila, da ne more preprečiti bojkota ameriškega blaga.

Nemiri v Kitajski.

LONDON 11. »Daily Telegraph« poroča iz Tokija: Resni znaki kažejo, da utegne priti v Kitajski do nemirov. Glasom neke brzobjavke iz Pekinga, je množica lamov ubila 12 katolikov ter je umorila in ranila več francoskih misijonarjev v pokrajini Honau. Francozka vlada je radi tega storila energične korake pri kitajski vladi.

Narodne in politične razmere na spodnjem Štajarskem.

(Dopis.)

Kraji ob Muri, od Ragone do Ormoža, kjer je na sredi lepi ljutomerski trg, so klasična tla.

Zgodovina ima marsikaj zabeleženega o teh krajih. O dogodkih, ki so se utegnili tudi vršiti v srednjem veku, ne bomo govorili, niti o tem, kar se je tedi prepetilo v novem veku. Ali to je vredno omenjati, da so že v prvi polovici minolega stoletja tu živeli in delovali znameniti, zgodovinsko-imenitni mošje: K r e m p e l j (episal veliko let priljubljene »Štajerske dogodivščine«), pesnik M o d r i n j a k, slovensko-ilirski pesnik Stanko V r a z, zgodovinar T r e n j a k, človekoljub G o t t w e i s s (ustanovitelj bolnišnice in še obstoječega realkega razreda) in drugi. Vseled delovanja teh in drugih mož je bil Ljutomer v drugi polovici minolega stoletja

v redu pripravljeno. Reka to, je odišel Živan naglo skozi vrata.

XXXI.

Gospod ban je spal jako dobro. Nada, da se proslavi, je napolnjevala njegovo dušo posebnim, blaženim mirem. A ko se je v rano jutro probudil, poskočil je hitro po konci, da za časa pripravi četo, ki ima udreti v zbor puntarjev ter zalotiti zbrane vseh. Zato je pozval častika svojega ter mu zapovedal, naj bo s tristo bauskih pešcev popoldne istega dne pripravljen pod orožjem. In, ako bi kdo vprašal, kam da je namenjena ta četa, naj se odgovori, da gre proti šimunskim kmetom, ki kapiteljski gosposdi odrekajo desetino.

Zatem je sel dragi ban za svoj rani zajutrek ter je začel šudovito hitro zavživati pečeno meso in beli sir ter zalivati oboje obilno z rujnim vincom. Zdelo se mu je, da se hoče danes izredno okrepiti, ko mu je bilo izvršiti toli težko in važno nalogo.

(Pride še.)

PODLISTEK.

271

Prokletstvo.

Epigovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. O.—S.

Še le, ko je čula, kako sta se dva, trije vzlihi izvili iz Živanovih pra, položila mu je Jelena roko okolo vratu in je rekla blagim glasom:

— Živan, tovariš moj, ne žalosti nas, ne muči duše svoje! S-li ti kriv, da te je zalotila prevara! Ali si golorok mogel odbiti silo? Kar se je tebi, to se je dogodilo tudi drugim, a na svetu bo menda še toliko pravice, da se sločinec Prišlin kazauje.

— Da se sločinec kaznuje! je odgovoril Živan bolnim glasom, kaj je meni do njegove kazni, kaj bi koristilo, tudi če ga doleti nagla smrt? Naše mesto je osramočeno, osramočena moja hiša v oči gled sveta, po-

pljuvane so naše pravice, omadeževano naše svoboda ime! In še več: odeslej bo svobodno vsakemu sločinec, da bo udiral na naš svet, v našo svoboda meš'ansko hišo. A oni, ki je udril pri meni, je največi sovražnik mojega imena, ki mi je ubil sestro in svaka, ki je osramotil in spravil v grob moje nečakinjo, ki mi je otel mojega jedinec. Ta nečlovek je prišel semkaj, moj tem, ko je pred hišo vrvela množica in se mi rogala s pasjim svojim obrazom ter me izpostavljala zasmehovanju prijateljev svojih. Pa da ne bi pokal, da se ne primem za svoje srce, ki se mi trese od žalosti kakor pod krvavim nožem. O, Jelena moja, dovolj sem preživel tudi tužnih dnij, ali današnji je jeden najtužnejših.

— Prav si rekel, striše, je zaklical Zlatobradič, danes že ne veš, kam bi položil glavo, ne veš, kaj je moje, kaj je tvoje, in vsaka smet ima pravico, da ti odjemlje s težkim znojem pridobljeno blago. Kdo vlada tu, kdo sodi tu, vprašaj Boga vsevišnjega; ljudje ne vedo tega.

narodno tako probujen, da je leta 1864. praznoval tisočletnico Cirilove smrti (takrat sta bivala v Ljutomeru zdravnik dr. Prelog, ki se je bil preselil v Maribor in ondi ustanovil list »Slov. gospodar« in advokat dr. Ploj, oče sedanjega deželnega in državnega poslanca), da je ustanovil kmalu potem štaličnico in pridelil prvi slovenski tabor (1868.), ko je bival v Ljutomeru dobroznani taborski govarnik, pok. dr. V. Zarnik. Ti in drugi moške so narod, pristni slovenski narod, ki je sicer mehke narave in dobre čudi, utrdili v narodnem prepričanju tako, da ljubi in spoštuje svoj jezik toli čvrsto, kakor malo kdo. Da se je ta čvrsta slovenska, gospodarsko še dokaj dobro stoječa slovenska panoga tako okrepila v narodnem obziru, za to si je poleg neštetič mož, poleg duhovnikov in učiteljev, pridobil veliko zaslug mož, ki deluje že skoro polstoletja v tem kraju, mož, ki zasluži, da ga bolj na drobno karakterizujemo. Ta mož je g. Ivan Kukovec.

Gosp. Ivan Kukovec je bil rojen leta 1840 blizu Ormoža. Dopržil je gimnazijo v Varaždinu in slušal pravoslavne nauke na Dunaju. Vled bolezní ni dovršil teh študij, marveč je vstopil v pisarno odvetaika dra. Ploja v Ljutomeru. Tu se je oženil in postal posestnik, kmet in gospod ob enem; kajti kmalu je bil kakor jako zmogel in izobražen rodoljub izvoljen za načelnika slovenskega okrajnega zstopa, katero mesto zavzema že kakih 35 let. Bil je v dveh perijodah tudi deželni poslanec. Mesto predsednika in nadzornika v krajnem šolskem svetu zaseda že skoro kakih 35 let brez prenehanja. Kukovec je imeniten naroden gospodar, vinar, gradnik in živinorejec. Ima parne mlize, mlatilnice itd. V sto in sto slušajih je on Slovenecem v izgled.

Ta mož, ki je ustanovil prvo slovensko posojilnico, ni nikdar zatajil svoje narodnosti. Ker je pamorala vlada vsakokrat potrditi njegovo izvolitev za okrajnega načelnika, treba mu je vendar bilo, da je v marsikaterem obziru taktno postopal; sicer bi bila morda udarila po njem, ki je bil glava, ki je bil pastir. In če bi bil udarjen pastir, razkropila bi se bila tudi čreda.

V prvi dobi delovanja ljutomerske posojilnice je bil desna roka temu rodoljubu Josip Gomilšek, rojen v Planini na Kranjskem leta 1842. Šolal se je v Ljubljani. A radi smrti svojega očeta ni mogel dolgo hoditi v šolo. V mladih letih že (le 1860) je prišel v Ljutomer, kjer je stopil kakor pomožni uradnik v pisarno odvetaika dra. Ploja. Po odhodu tega slovenskega domoljuba v Ptuj, ostal je Gomilšek v Ljutomeru, kjer je postal tajnik in odbornik posojilnice. Sodeloval je in vsodbujal, ko se je v Ljutomeru snovala štaličnica. Vedno trden narodnjak, trden kakor skala, povsipeševal je vsako narodno podjetje in je izlasti o volitvah zvesto stal kmetom na strani. Ker je bil delaven in varčen in še brez rodovine — zapustil je le žalujočo udovo — ustanovil si je svoj lastni dom v Ljutomeru in postal odločen naroden meščen v tem trgu, ki je z njim prav mnogo izgubil, ko je Gomilšek umrl meseca maja leta 1892.

Ko je še ta pokojnik deloval v Ljutomeru, bilo je tamkaj še drugih narodnjakov, n. pr. nadučitelj Lapajne, župnika dr. Klemenčič in Sinko, učitelj Pernišek, Žirovnik, Krgl (vrl Čeh, ki se zdaj deluje na ondodni realci). Za temi so prišli: pisatelj in učitelj Freuensfeld, dekan Skuhala in dolga dolga vrsta dobrih duhovnikov, učiteljev, brabnih kmetov, doktorjev (Rozina in drugi).

Kljutu temu pa je Ljutomer in okolica v kulturnem, narodnem in političnem obziru skoro tam, kjer je bil pred 50 leti. V okolici so sicer vedno še slovenske občine, toda trg ima pa tudi še vedno nemški občinski zastop. V trgu je sicer najstarejša slovenska posojilnica, ki pa ni moderno urejena, a ima v nemški hranilnici mogočno konkurentinjo. Nad trgov je lepo šolako poslopje, ali v njem samo slovenska 4-razrednica, ki pa ni tako čisto slovenska, kakor je čisto nemška štiri-razrednica, res nemška v trgu samem, kjer ni nemških otrok, marveč polnijo njene prostore slovenski otroci iz okolice. Slovenci Ljutomerski hrepene po pravici po slovenski kmetijski šoli; pravico imajo do slovenske meštanke šole, a ničesar jim nočejo privoliti. Okrajni zastop bi rad prispeval k vsemu temu, ali vlada mu ne dovoljuje, čeravno je ta korporacija kolikor toliko avtonomna. Vlada vzdržuje namreč sveto nemški življ s tem, da pošilja dosledno le nemške uradnike v ta

slovenski trg: politični, sodnijski, davčni, poštni uradniki — vse je nemško-nacionalno. Masa narodna je pa tudi v trgu slovenska. Kadar so občinske volitve v trgu, zmagujejo v 3. razredu vselej Slovenci. V drugih razredih pa odločujejo nasprotno vselej le nemški uradniki, ki proti volji naroda med katerim žive, vzdržujejo nemštvo že 50 let.

Tem potom se ohranja je nemški otok na slovenskem murskem polji!

Rusko-japonska vojna.

Trst, dne 11. avgusta 1905.

Z Mandžurskega bojišča.

Iz Tacujana je prejel dne 6. t. m. petrograjski list »Novoje Vremja« nastopno poročilo: Komaj se je nekoliko polegel prvi, bolestaí utis po nesreči pri Tsušimi, pričelo se je v ruski armadi takoj nabirati za gradjenje novega brodogoja. Teh dni so priobčili izid takega nabiranja: pri drugi armadi so nabrali skoraj 700.000 rubljev in nabiranje še ni dovršeno; častniki so se odrekli delu svoje plače.

Od sprednjih čet ni slišati ničesar novega, razun, da mečejo Japonci — kakor se govori — na našo stran pisma, v katerih nas pozivljajo v oigled bližnjemu sklepu miru, naj jih ne nadlegujemo dalje!

Na izredno oster, mokrotan mraz, je nastopila in traja že tri dni tropična vročina. Kitajci zatrujujejo, da deževna doba ni ponehala, marveč da bo trajala do sredi avgusta.

Neve čete za Vzhodno Azijo.

»Biro Laffan« poroča iz Petrograda, da odpčljejo Rusi na bojišče ogromno množstvo čet. Železniške oblasti so priobčile, da po tem tednu ne bodo na vzhodni sibirski železnici vsprejemali več blaga za prevažanje in da bodo na železnici prevajali le vojake in vojni material.

Dva japonska vojna ujetnika obsojena.

Kakor poročajo iz Petrograda, sta bila dne 8. t. m. dva japonska vojna ujetnika obsojena, eden na dveletno, drugi pa na 8-mesečno ječo. Obtožena sta bila, da sta v vasi Nedved, kjer je interniranih več japonskih vojnih ujetnikov, napadla podčastnika Gavrilova, ko jih je isti spremljal iz kopaljšča v vojašnico. Prvi, Kazumato, je udaril Gavrilova z moko obrisačo, drugi mu je pretil s palico.

Mirovna pogajanja.

Členi mirovne konference v Portsmouthu.

Členi ruskega odposlanstva so, poleg Witteja in barona Rosena, ruski odposlanec v Pekingu, Pokotilov, ki je v sredo dospel v Portsmouth; Martens, znameniti profesor mednarodnega prava na vseučilišču v Petrogradu; Šipov, ravnatelj v ruskem finančnem ministerstvu; vojaški atašé generalni major Jermolov; Samoilov in Nabokov od ministerstva vnanjih stvari in legacijski tajnik Plancon.

Členi japonske komisije so: baron Komura kakor glavni pooblaščenec, Takahira, japonski odposlanec v Washingtonu; Denison referent v ministerstvu vnanjih stvari v Tokiju (Denison je bivši ameriški odvetaik, ki je že 30 let v japonski službi ter ima velik upliv na japonsko vnanjo politiko); Sato, tajnik barona Komure; J amaza, ravnatelj pisarne za politične stvari v ministerstvu vnanjih stvari; Adaši od ministerstva za vnanje stvari; polkovnik Tašibana od japonskega glavnega štaba; Išimji kancelar japonskega konzulata v Chikagu in tajnika Honda in Koniši.

Prva seja.

Iz Portsmoutha poročajo od 9. t. m.: Mirovni pooblaščeneci so se sešli v veliki dvorani, kjer so bili ob dolgi mizi pripravljene za vse primerni stoli; na koncu dvorane so bili pa na razpolago mehki divani.

Potem, ko so pooblaščeneci zapustili svoje automobile ter stopili v dvorano in se pozdravili, je Witte, ki je prišel s baronom Rosenom in še nekim drugim členom ruskega odposlanstva, na francoskem jeziku nagovoril Japonce ter izrazil željo, naj bi se določil program za razprave. Baron Komura je odgovoril na angleškem jeziku. Eden japonskih diplomatov je prevedel odgovor, ki je odobril Wittejev predlog.

Nato so določili francoski jezik kakor razpravi jezik, angleški pa kakor pomožni jezik, kjer bo potreba.

Dopisnik »Timesa« ima pa nastopno verzijo: Na razpravah se poljubno lahko govori angleški, francoski ali kateri drugi jezik, zapisniki se bodo pa pisali na francoskem in angleškem jeziku, tako tudi eventualno mirovna pogodba. Vendar bo po ruskem umevanju francoski kakor jezik oficijelnega besedila.

Nato so bili izvoljeni tajniki. Tajniki Witteja so na konferenci Korostovec, Plancon in Nabokov, barona Komure pa Sato, Dohi in Ohil. Poslednji je tajnik japonskega odposlanstva v Parizu. Nato so odposlanci določili drugo sejo na četrtek, se poklonili ter odšli.

Pooblaščeneci so bili osvedočeni, da so medsebojna pooblastila dovoljna! Eden pooblaščenec je pozneje izjavil, da se je konferenca do sedaj višla popolnoma polvoljno.

Madjarske simpatije in avstrijska vnanja politika.

Madjarska deputacija, ki ponese na Japonsko častno sabljo za maršala Oyamo, odpotuje dne 25. t. m. iz Genove na parniku »Ziethen« severonemškega Lloydja. Dne 8. oktobra dospe deputacija v Jokohamo. Voditelj te madjarske ekspedicije bo drž. poslanec Karol Eöves.

Ne prihaja nam na misel, da bi se razgrevali radi tega madjarsko-azijatskega pustolovstva. Vsakomur je dano na svobodno voljo, da se dela — smešnega pred svetom, če že absolutno hoče biti smešen. Nikdo mu ne more in ne sme kratiti te pravice.

Vendar ne moremo povsem mimo iti tega madjarskega potovanja, ne da bi spregovorili o njem kriterija obnormalnega položaja v monarhiji Avstro-Ogrski.

Vnanja politika te monarhije nosi tako-rekoč madjarsko znamko. Politika monarhije na Balkanu se ureja s posebnim ozirom na madjarske želje in madjarsko megalomanijo. Avstrijska diplomacija je po velikem delu prežeta od madjarskih oseb in madjarskega duha. (Poslanik na prevažnem mestu v Berlinu je n. pr. prononsiran Madjar). Kako energično uveljavljajo Madjari svojo voljo tudi v vnanji politiki in kako so oni v tem pogledu visoko nad nami Avstrijci — če hočemo imeti to plastično pred očmi, ne treba drugega, nego da si napravimo paralelo med ogrskim parlamentom in avstrijsko državno zbornico. Prvi ne vprašuje nič o mejah svojega delokroga, ne briga se za mrtvo črko, ki mu baje določa delokrog, oziroma zabranjuje na polje politike. Marveč poseza z dejanjem in kliče z živo besedo diplomacijo na ulgovor, da s to energijo in resolutnostjo čuva svojo prevaleco na polju odnosačev monarhije do drugih držav, da varuje in množi svoj vpliv na vnanjo politiko monarhije.

Pravi antipod mu pa je avstrijski parlament. Temu je edina ekrb, da varuje formo, da ne križi ni za las meje svojega delokroga. Tisti svoji tako imenovani »korektnosti« na ljubo se ta parlament odreka vsakemu uplivu na vnanjo politiko monarhije in s boji svoje lastne sence.

Taka »korektnost« bi bila umeetna, ako bi se je držali tudi Ogrí. Ker pa se je ne drže, potem pa na avstrijski strani taka korektnost ni korektnost, ampak neodpustno zanemarjanje pravic in interesov te polovice monarhije. Neodpustno zanemarjanje tembolj, ker Madjari, da si so na sploh favorite na polju vnanje politike avstro-ogrske, tudi brezobzirno križajo črte te politike, ako gre ista kje malce navskriž z madjarskim sovraštvom. To ravno nam potrja eklatantno gornje madjarsko potovanje na Japonsko. Odločilni krogi niso mogli drugače, vylie vsej izraziti madjarski teadenci avstro-ogrske vnanje politike, nego da so iskali dobrih odn.šjev do Rusije, ker le ob takih odn.šjih more naša država uspešno varovati velike svoje politične in ekonomske interese na Balkanu.

Nu, kdor vodi, kdor odloča, ta nosi odgovornost, tega vežejo dolžnosti. Zato pa je najmanjše, kar bi se smelo pričakovati od Madjarov, ker so nekaki besni psidantes na polju vnanje politike, da ne uprizarjajo odijoznih demonstracij proti njemu, čegar prijateljstva je monarhija — najno potrebovala in ga tudi iskala! Najelementarnejša obzirnost bi moral odvrčati Madjare od t.č.h demonstracij. Mi se — kakor že rečeno — nimalo ne

razburjamo radi večkrat omenjenega madjarskega potovanja na Japonsko. Saj vemo, da isto cstavi isto vreme na političnem pozorišču, kakoršnje je našlo. Rusiji ne bo škodilo in Japoncem ne bo koristilo. Opozorili pa smo na to potovanje, da vidimo na tem izgledu, kako nenaravno, nelogično in nesposobno je vse urejeno v tej monarhiji. Madjarsstvo kakor vodilni element na vnanji politiki monarhije je največja absurdnost v tej na nesmislih toli bogati monarhiji. Oni, element zapreke proti vnanji politiki, ki bi jedina resnično ustrezala interesom monarhije, isti Madjari so voditelji naše vnanje politike!

Velik del krivde na tem nesmiselnem stauju pa bremeni na avstrijskem parlamentu, ki je brez mozga in krvi, brez vsake sposobnosti za paralizovanje madjarskega posezaja na polje politike skupne monarhije! Njegov greh je, ker proti močim, ki ne poznajo korektnosti ne zna rabiti nobenega drugega oročja, nego tisto nesrečno — korektnost, ki jo predpisuje mrtva črka. Naš parlamentarizem je le senca. Madjari imajo lahko igro in le čuditi bi se morali mi, ako bi ne hodili na Japonsko uprizarjat demonstracije proti — prijateljem monarhije!!

Vprašanje glagolice.

Pulski »Omnibus« piše: Zgodovina nam pravi, da so Hrvatje dobili staroslovensko bogosluženje v času, ko jih je Rim potreboval. Znanost nas uči, da je bila ta služba grškega obreča. Knjige, iz katerih so v prvih dobah glagoljši Boga slavili, stajim prinesla slovanska apostola Ciril in Metodij. Iste se niso v ničemer razlikovale od knjig bolgarskih in srbskih svečnikov, a še le pozneje so jih spremenili naši tužni svečniki glagoljši na latinski obred, da se izognejo neprestanemu oporekanju svečnikov latinskega. Mi smo se torej v prvih dobah nahajali nasproti rimski kuriji v istem razmerju, v katerem se nahajajo sedaj grško-zjedineni. Imeli smo svojo narodno cerkev. Ali ta doba ni trajala niti 100 let; povsodi je počasi in sistematično začelo latinizovanje. Prišli so nas, da vsprejmemo latinski obred, a ko tudi to ni bilo dovolj, so proglasili glagolico le kakor »privilegij« pojedinih cerkva.

Drobne politične vesti.

Kmet-minister. V novem švedskem ministerstvu je tudi en kmet kakor minister za poljedelstvo. To je prvi slučaj na Švedskem, da je kmet minister. V 18. stoletju so švedski kmetje igrali v državnem zboru važno ulogo, toda kasneje so jih plemiči izpodrinili.

Potovanje nemških parlamentarcev v afriške kolonije. Iz Hamburga poročajo: Devet nemških državnozborskih poslancev se je dne 9. t. m. ukrcalo na parnik »Eleonore Wörman« na potu v Afriko, da bodo osebno proučevali razmere v nemških kolonijah. V nagovoru pred odhodom se je izrazila nada, naj bi potovanje državnozborskih poslancev pomenjalo preobrat v zgodovini nemških kolonij.

— Predsednik Justh v Zagrebu. Kakor javljajo iz Zagreba, pride tjakaj predsednik ogrsko-hrvatske zbornice Justh dne 4. septembra. Just odsede kakor gost bivšega ministra Josipovića v »Hotelu Imperial«. Justh hoče priti v dotiko z vsemi strankami ter pridobiti Hrvate, da se pridružijo koaliciji.

Sestanek angleškega kralja in cesarja Viljema. Iz Berlina javljajo, da se angleški kralj in cesar Viljem najbrž sestane na gradu Friedrichshaf.

Ogrska kriza. Iz Budimpešte poročajo, da se v krogih neodvisne stranke govori, da je člen neodvisne stranke, Ivan Baros, poslal Franu Košutu pismo, v katerem ga pozivlja, naj koalicija takoj prevzame sestavo novega kabineta. To pismo je baje v krogih neodvisne stranke povzročilo veliko nevoljo.

Domače vesti.

»Zavezi avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«, ki bo zborovala v Puli dne 13., 14. in 15. avgusta t. l. je napisala sadnja »Naša Sloga« kratak, a prijeten pozdrav, kateremu se pridružujemo tudi mi iz vsega srca:

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi
ulica Tesa št. 52. A (lastna hiša).

ZALOGA:
PIAZZA ROSARIO (Solsko poslopje).
Ogne, da se ni bati nobene konkurence.
Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po
posebnih načrtih.
Ilustrovan cenik brezplačno in franke

vija Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najakutneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje. Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namen.